

TEMA 3: O GALEGO: LINGUA EN VÍAS DE NORMALIZACIÓN.

As linguas minorizadas, con frecuencia, cualifícanse erroneamente como linguas minoritarias (que dependen do número de falantes) equiparando ambos termos, pero non sempre é así: hai linguas que teñen unha porcentaxe de falantes superior á lingua dominante e están minorizadas (o sardo é máis falado có italiano na illa de Sardeña, e o occitano está a piques de desaparecer en Francia, malia a pertencer a unha comunidade de 11 millóns de habitantes). Pola contra, existen linguas minoritarias que teñen un uso normalizado (o islandés, con 30.000 falantes), e unha lingua normalizada e oficial nun estado, pode estar minorizada noutro: o castelán, maioritaria e dominante en España, é minoritaria e minorizada en USA. Ademais, o concepto de lingua minoritaria é relativo: xa que depende do marco de referencia no que nos situemos.

Polo que respecta ao galego é, desde finais da Idade Media, unha **lingua minorizada** porque está nunha situación de desequilibrio ou desvantaxe con respecto ao castelán, lingua dominante ou en expansión que goza de maior prestixio social e desenvolve as funcións elevadas, podendo provocar a substitución lingüística.

Para superar esta situación e acadar un uso normal, cómpre levar a cabo o proceso contrario, coñecido como proceso de normalización lingüística, que ten o obxectivo de converter esa lingua en vehículo normal de comunicación entre os cidadáns do territorio, recuperando o seu uso en todos os ámbitos da vida por parte de todos os estamentos sociais.

Tras a etapa dos Séculos Escuros, o galego comezou timidamente o proceso de normalización no século XIX, ao recuperarse o seu uso na lingua literaria.

Este proceso experimentou un importante avance na preguerra, mais durante a ditadura, sufriu de novo un enorme retroceso. Teremos que agardar á etapa democrática para ver importantes avances para a normalización do galego, porque o novo marco legal (Constitución de 1978, Estatuto de Autonomía de 1981 e a Lei de Normalización Lingüística de 1983) proclámao lingua cooficial e permite avances normalizadores en diferentes ámbitos: nas administracións; no ensino, coa introdución do estudo do galego e do uso como

lingua vehicular; nos medios de comunicación públicos, coa creación da radio e da TVGA...

Para acadar con éxito o proceso de normalización cómpre a intervención de diferentes sectores sociais:

- institucións públicas: Xunta de Galicia, Secretaría Xeral de Política Lingüística, Parlamento, Universidade, Deputacións, Concellos...

A Secretaría Xeral de Política Lingüística, depende da Consellería de Educación e é a encargada desde 1983 da recuperación e promoción do galego na Administración Autonómica e municipal e na sociedade en xeral, pero resulta evidente que non conseguiu frear a substitución do galego polo castelán.

- a acción de colectivos non institucionais (asociacións culturais, profesionais...). Entre os que desenvolven un importante labor normalizador destacan: Mesa pola Normalización Lingüística, Asociación Socio-Pedagóxica Galega, Pais e Nais polo Ensino en Galego, Mocidade pola Normalización Lingüística...

- a acción individual.

Actualmente hai factores favorables á normalización lingüística: menos prexuízos lingüísticos, mellor valoración social do galego, maior presenza en sectores urbanos e instruídos, no mundo da cultura; regaleguización das persoas castelanfalantes...

Pero segue habendo factores negativos que inciden negativamente na normalización: a pervivencia dos prexuízos, usos rituais da lingua, actuacións políticas non favorables, actuacións de asociacións minoritarias contrarias ao galego (Galicia Bilingüe), perda continuada de falantes e ámbitos nos que non avanza o proceso normalizador (sanidade, xustiza, comercio, publicidade, igrexa, sectores do ensino, medios de comunicación privado).